

Historien om Widdings karaktärer

ur Västerbottens-Kuriren 31 Aug 2020

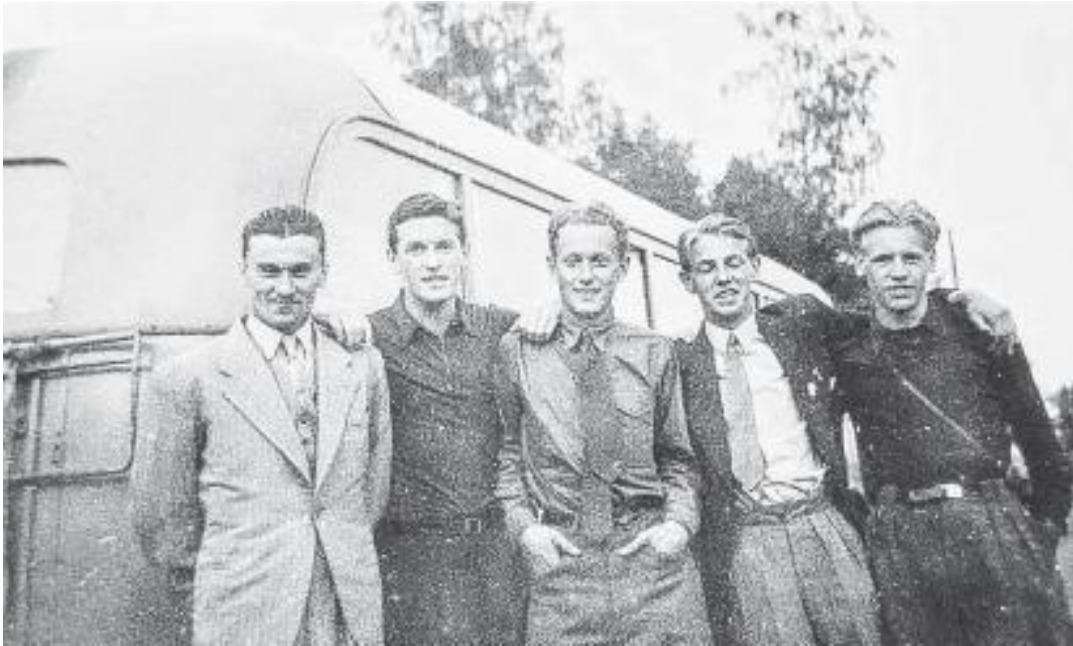

FOTO: PRIVAT

Friidrottare från IFK Umeå på väg till Åsele 1939. Lars Widding näst längst till höger (vit skjorta) med Kurt Boberg till höger om sig. Övriga från vänster Egil Odsander, Gösta Hedberg och KG Enkvist.

Det var först efter att den sista boken i romansviten om Umeå kommit ut som författaren Lars Widding berättade den inofficiella hemligheten.

– Visst hämtade jag romanfigurerna från min barndoms Umeå.

Lars Widding (1924-1994) var född och uppvuxen i Umeå och blev kommunens förste hedersmedborgare.

En mycket produktiv författare och journalist (31 år på Expressen) som blev tv-kändis på kuppen och en av landets mest lästa. Någon gång i mitten av 1980-talet uppgav Dagens Nyheter att hans böcker sålts i sammanlagt 3,5 miljoner exemplar.

Längesen förbi – den tredje boken i Lars Widdings särskilda Umeå-krönika – gavs ut måndagen 1 september 1980. På dagen 40 år sedan i morgon.

Romansviten om Umeå var allmänt hållen för att passa en stor publik. Men Umeåborna kände igen sig i miljöerna och kunde ibland också nicka åt sig själva när de hastade förbi i handlingen i någon av Widdings böcker. VK-journalisten Kurt Boberg var vän med Widding och förekom i några av böckerna. Björn Boberg, son till Kurt, berättar:

– Widding kom ju från en rik familj och hade sitt sommarnöje i Obbola där pappa växte upp. När Widding skriver om somrarna i Västerfjärden är det Obbola han menar, berättar Björn Boberg vars pappa Kurt var ”storebror” i böckerna.

Författaren lindade ofta in personer i andra namn och stuvade om fakta så att Umeåborna ibland fick anstränga sig lite för att känna igen miljöerna.

– Han skrev inte i jag-form från Västerfjärden. Då är pappa storebror och han är lillebror. Farmor blev ”änkan” trots att farfar levde. I de signerade böckerna pappa fick av Lasse Widding vid tiden skriver han ”Med hälsningar från lillebror”, berättar Björn Boberg.

Upplevelser från ungdomstiden i Umeå behandlar Lars Widding i några av sina första alster, bland annat boken Inga stormar än som gavs ut redan 1950.

Det stora greppet om småstaden Umeå tar han emellertid i romansviten om Umeå som inleds med Pigan och härligheten (1978), och fortsätter med Herrskapet och evigheten (1979), Längesen förbi (1980) och den avslutande Då tystnar sången (1981).

VK-journalisten Olle Carlsson – en annan Umeåbo som omnämns i Widdings böcker – recenserade ”Längesen förbi” när den kom. Handlingen utspelar sig i Umeå de tre första månaderna den omvitnat kalla krigsvintern 1940. ”Det var krig i Finland med frivilliga från Sverige som drog i väg upp mot Torneå. Widding låter journalisten på Umebladet Harry Fronder – gift med Carin Malin, Lottakårens ordförande och född Sullivan, finast av herrskapen, åka till broderskapens försvar. Till de frivilliga hör också Villy Sundin som hunsats och piskats av pappan stadsfiskalen, ivrig nazist och sadist”, skriver VK-journalisten i sin recension.

På försättsbladet till boken står: ”Till minnet av Anders Grafström”, en general som hade gått ur tiden 1979 och gett författaren viktig information om kriget och hur Västerbotten påverkades. Olle Carlsson igen: ”Händelserna i Finland präglade Umeå den tiden. Krigsbarnen kom, skolorna hade kokslov och lastbilskolonnerna körde via Holmsund och Holmöarna över Kvarken till Vasa. Det nazistuckna Umeå – och det var inte så litet – gjorde sig brett”.

Lars Widding var journalist och känd för sitt lättsamma språk. Han kunde skriva inträngande och spännande om svåra saker.

– Han beskylldes ju för att vara ”lättviktig” ibland men det är ofta mest fördelar med det, säger Björn Boberg som har sparat pappa Kurts samling av Widding-böcker.

HISTORIESKOLAN MIKAEL WIKNER